

ဒစ်ဂျစ်တယ်ကမ္ဘာကို နားလည်ခြင်း (အဆင့် ၂)

အမှန်ရွေးရတဲ့ ဉာဏ်စမ်းပဟေဠိကို ဖြေကြည့်ပြီး သင်ဘယ်လောက်သိထားသလဲ ဆိုတာကြည့်ရအောင်။

၁။ သင့်ရဲ့ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အချက်အလက်တွေကို ကာကွယ်ချင်တယ်ဆိုရင် အွန်လိုင်းပေါ် share လုပ်တဲ့အခါ သတိထားရမယ့်အရာက ဘယ်အရာတွေလဲ။

က။ နာမည်အပြည့်အစုံ နဲ့ မွေးသက္ကရာဇ်

ခ။ သင့်အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်အကြိုက်ဆုံးအစားအစာ

ဂ။ ဘောလုံးအားကစားကို ကြိုက်တဲ့အကြောင်း

ဃ။ သင်အကြိုက်ဆုံးစာအုပ်

၂။ တစ်စုံတစ်ယောက်က အွန်လိုင်းပေါ်ကနေထိခိုက်စော်ကားတဲ့ မက်ဆေ့ချ်တွေ ပို့နေရင် ဘာလုပ်ရမှာလဲ။

က။ ဒါကို ရယ်စရာလို့ထင်မယ့်သူငယ်ချင်းကို ပြမယ်။

ခ။ သူ့ကို ထိခိုက်စော်ကားတဲ့ မက်ဆေ့ချ်တွေ ပြန်ပို့မယ်။

ဂ။ ဝန်ဆောင်မှုပေးတဲ့သူဆီ မက်ဆေ့ချ်ကို report လုပ်မယ်။ ပို့တဲ့လူကို block လုပ်ပြီး ယုံကြည်ရတဲ့ လူကြီးကိုပြောပြမယ်။

ဃ။ မက်ဆေ့ချ်ကို ဖျက်ပစ်ပေမယ့် ဒါပေမဲ့ သူတို့အကြောင်း ဘယ်သူဆီကိုမှ report မလုပ်ဘူး။

၃။ အွန်လိုင်းအကောင့်အတွက် လျှို့ဝှက်စကားလုံးရွေးတဲ့အခါ အောက်ဖော်ပြပါထဲက ဘယ်အရာက အကောင်းဆုံးလဲ။

က။ မမေ့အောင်လို့ လွယ်တဲ့တစ်ခုကို စဉ်းစားပြီး သင့်သူငယ်ချင်းကို ပြောပြထားဖို့မမေ့ပါနဲ့။

ခ။ လျှို့ဝှက်စကားလုံးတွေရောထွေး မနေအောင်လို့ အွန်လိုင်းအကောင့်အားလုံးတွက် လျှို့ဝှက်စကားလုံး တစ်ခုပဲသုံးပါ။

ဂ။ အကောင့်တစ်ခုဆီအတွက် မတူညီတဲ့ လျှို့ဝှက်စကားလုံးကိုသုံးပါ။ ဘယ်သူမှမသိအောင် လည်း ထိန်းသိမ်းထားပါ။

ဃ။ မြင်သာထင်ရှားတဲ့ နေရာမှာရေးမှတ်ထားပါ ဒါမှ ဘယ်မှာ ရှာရမလဲသိမှာပါ။

၄။ Facebook ကဘာလို့ အကောင့်ဖွင့်တဲ့အခါ ပိုက်ဆံမကောက်တာလဲ။

က။ ဒါကအလှူပေးတာဖြစ်ပြီး အခမဲ့ ဝန်ဆောင်မှု ပေးနိုင်အောင် တတ်နိုင်လို့ပါ။

ခ။ အရမ်းချမ်းသာတဲ့ ကုမ္ပဏီဖြစ်လို့ ပိုက်ဆံ ထပ်ရှာစရာ မလိုလို့ပါ။

ဂ။ အသက် ၁၆ နှစ်ပြည့်ပြီးသူတွေကို ငွေကြေး ကောက်ခံတယ်။

ဃ။ သင့်ကို ဦးတည်ပြီးကြော်ငြာတဲ့ လုပ်ငန်းတွေ ဆီကနေ ပိုက်ဆံရပါတယ်။

၅။ ယုံကြည်စိတ်ချလို့မရတဲ့ ဝက်ဆိုက်ရဲ့ လက္ခဏာ ကဘာလဲ။

က။ အကြောင်းအရာနဲ့ ရုပ်ပုံ တွဲလျက်ရှိတယ်။

ခ။ ဝက်ဘ်လိပ်စာ (URL) ကကြည့်ရတာ ထူးဆန်း နေတယ်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်ကမ္ဘာကို နားလည်ခြင်း (အဆင့် ၂)

၀။ **Pop-up** ကြော်ငြာတွေမရှိဘူး။

၁။ ဝက်ဘ်ဆိုက်က အရောင်တွေ အများကြီးရှိတယ်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်ကမ္ဘာကို နားလည်ခြင်း (အဆင့် ၂)

၆။ အွန်လိုင်း ထရိုင်း (troll) ရဲ့ ဥပမာက ဘယ်တစ်ခုလဲ။

က။ လူမှုမီဒီယာပေါ်ရှိ ရိုင်းစိုင်းတဲ့ ပို့စ်ရေးပြီး အွန်လိုင်းပေါ်ငြင်းခုံမှု စတင်တယ်။

ခ။ လူမှုမီဒီယာပေါ်ဖတ်မိသမျှ ပို့စ်တိုင်းကို ကောမန့်ပေးတယ်။

ဂ။ စကားလုံးအစား **emoji** တွေကို သုံးတယ်။

ဃ။ သူငယ်ချင်းတွေရဲ့ **group chat** ထဲသင့်ပုံကို ပို့လိုက်တယ်။

၇။ ဘယ်အဆိုက အွန်လိုင်းပေါ်ကောင်းမွန်တဲ့အမှုအကျင့်ရဲ့ ဥပမာဖြစ်ပါသလဲ။

က။ မိဘတွေဆီနေတိုင်း မက်ဆေ့ချ်ပို့တယ်။

ခ။ မအိပ်ခင်ဖုန်းစက်ပိတ်ထားတယ်။

ဂ။ လူမှုမီဒီယာပေါ် သူငယ်ချင်းတွေရဲ့ မတင်ခင် တင်လို့ရလားလို့ သူငယ်ချင်းတွေကို မေးတယ်။

ဃ။ အင်္ဂလိပ်လို စာရေးတဲ့အခါ စာလုံးအသေး အစား စာလုံးအကြီးတွေနဲ့ရေးတယ်။

၈။ အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ဆောင်ချက်တွေအားလုံး ပါဝင်တဲ့ အက်ပ် ဒါမှမဟုတ် ဝက်ဘ်ဆိုက် က ဘာကိုပြောတာလဲ။

စိစစ်ထိန်းသိမ်းမှုရှိခြင်း (**moderation**)၊ **Block** လုပ်နိုင်ခြင်း၊ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်ထိန်းချုပ်မှုပုံစံ (**privacy setting**)၊ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်မှ ဖန်တီးထားသော အကြောင်းအရာ (**professional content**)

က။ ဒီ ဝက်ဘ်ဆိုက်က ဘေးကင်းလုံခြုံမှုမရှိဘူးလို့ ဆိုလိုတာဖြစ်တယ်။

ခ။ ဒီအရာတွေက ဒီဝက်ဘ်ဆိုက်က ဘေးကင်းလုံခြုံတယ်လို့ ညွှန်ပြတယ်။

ဂ။ ဒီအရာတွေက ဒီဝက်ဘ်ဆိုက်က သတင်းဝက်ဘ်ဆိုက် ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ညွှန်ပြတယ်။

ဃ။ အဲဒီအရာတွေက ဒီဝက်ဘ်ဆိုက်ကို ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုသူ တစ်ရက်လျှင် တစ်သိန်းရှိတယ်လို့ ညွှန်ပြတယ်။

၉။ ' သင့်ဘဝအကြောင်းကို တစ်လောကလုံးကြည့်နိုင်ဖို့ အွန်လိုင်းပေါ်အချိန်နဲ့တစ်ပြေးညီ ထုတ်လွှင့်ပြသတယ်' ဆိုတာ ဘာကိုပြောတာလဲ။

က။ အွန်လိုင်းပေါ်မှာ သင်က တခြားတစ်ယောက် အဖြစ် ယောင်ဆောင်ခြင်း။

ခ။ သူငယ်ချင်း ၃ ယောက် နဲ့ ဗီဒီယို **chat** ခြင်း။

ဂ။ တန်းတူ အချင်းချင်း ပံ့ပိုးကူညီခြင်း။

ဃ။ **Live** လွှင့်ပြသခြင်း။

၁၀။ သင့်အချစ်ဆုံးသူငယ်ချင်းနဲ့ အွန်လိုင်းဂိမ်းကစားနေတယ်လို့ စိတ်ကူးကြည့်ပါ။ 'နောက်ဆုံးပေါ် စမတ်ဖုန်း ဆုရရန် ဒီနေရာကို နှိပ်ပါ' ဆိုတဲ့ **pop-up** မက်ဆေ့ချ် တက်လာတယ်။ အကောင်းဆုံး လုပ်ဆောင်ချက်က ဘာဖြစ်မလဲ။

က။ သင့်သူငယ်ချင်းကို **Pop-up** နှိပ်ခိုင်းလိုက်မယ်။

ခ။ မက်ဆေ့ချ်ကို လစ်လျူပြုပြီး **window** ကို ပိတ်လိုက်မယ်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်ကမ္ဘာကို နားလည်ခြင်း (အဆင့် ၂)

ဂ။ ဆုရမရ သိနိုင်ဖို့ မက်ဆေ့ချ်ကို နှိပ်လိုက်မယ်။

ဃ။ မက်ဆေ့ချ်ကို ဒီအတိုင်း ထားလိုက်ပြီး
ဂိမ်းဆော့ပြီးမှပဲ နှိပ်ကြည့်မယ်။